

Vlaams
Parlement

ingediend op **330** (2014-2015) – Nr. 1
23 april 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Bert Maertens

over het activiteitenverslag 2014 van de
gouverneurs, wat hun Vlaamse opdrachten betreft

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

mevrouw Sofie Joosen, de heren Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers,
mevrouw Nadia Sminate, de heer Peter Wouters;
de heren Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
mevrouw Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

de heer Björn Anseeuw, mevrouw Vera Celis, de heer Jan Hofkens, mevrouw Lies Jans,
de heren Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
mevrouw Caroline Bastiaens, de heer Jan Durnez, mevrouw Martine Fournier, de heer Joris Poschet;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Somers;
de dames Yasmine Kherbache, Ingrid Lieten;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Chris Janssens;
de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Verwelkoming door mevrouw Mercedes Van Volcem, commissievoorzitter	4
2. Uiteenzetting door de heer Lodewijk De Witte, gouverneur van Vlaams- Brabant.....	4
2.1. Coördinatieopdracht	4
2.2. Bestuurlijk toezicht	7
3. Uiteenzetting door mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen.....	7
3.1. Coördinatieopdracht provinciegouverneur	7
3.2. Bestuurlijk toezicht	11
3.3. Evaluatie structurele onbestuurbaarheid	12
4. Uiteenzetting door de heer Herman Reynders, gouverneur van Limburg.....	13
4.1. Coördinatieopdracht	14
4.2. Structurele onbestuurbaarheid.....	16
4.3. Besluit	16
5. Uiteenzetting door de heer Carl Decaluwé, gouverneur van West- Vlaanderen	17
5.1. Coördinatieopdrachten.....	17
5.2. Bestuurlijk toezicht	19
5.3. 100 jaar Groote Oorlog	19
5.4. 715 activiteiten.....	20
6. Uiteenzetting van de heer Jan Briers, gouverneur van Oost-Vlaanderen	20
6.1. Coördinatieopdrachten.....	20
6.2. Bemiddelingsopdrachten	22
6.3. Integraal waterbeleid	23
7. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	23
7.1. Tussenkomsst van de heer Michel Doomst	23
7.2. Tussenkomsst van de heer Kurt De Loor	23
7.3. Tussenkomsst van de heer Marnic De Meulemeester	24
7.4. Tussenkomsst van de heer Bert Maertens.....	24
7.5. Tussenkomsst van mevrouw Ingrid Pira	25
7.6. Tussenkomsst van de heer Marius Meremans.....	25
8. Antwoorden van de gouverneurs	25
8.1. Antwoorden van gouverneur Lodewijk De Witte	25
8.2. Antwoorden van mevrouw Cathy Berx	27
8.3. Antwoorden van gouverneur Carl Decaluwé.....	28
8.4. Antwoorden van gouverneur Jan Briers.....	30
Gebruikte afkortingen.....	31

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid hield op 24 maart 2015 een gedachtewisseling met de Vlaamse provinciegouverneurs naar aanleiding van hun activiteitenverslag 2014.

1. Verwelkoming door mevrouw Mercedes Van Volcem, commissievoorzitter

De *commissievoorzitter* licht toe dat de oorsprong van deze gedachtewisseling ligt bij een afsprakennota waarover op 29 januari 2013 een overeenkomst werd bereikt tussen de Vlaamse partijen die op dat ogenblik deel uitmaakten van de Vlaamse en de Federale Regering. Toen werd afgesproken dat de provinciegouverneurs elk jaar hun jaarverslag zouden toelichten in het Vlaams Parlement. Een eerste keer gebeurde dat op 4 februari 2014. Vandaag is het dus de tweede keer.

Aan de gouverneurs werd gevraagd een overzicht te geven van de belangrijkste punten uit hun jaarverslag, met het accent op de Vlaamse bevoegdheden. Bovendien werd gesuggereerd om bij de uiteenzettingen in te gaan op de coördinerende opdracht van de gouverneur en op de ervaringen met de procedure van de structurele onbestuurbaarheid in de gemeenten. Daarnaast werd de gouverneurs de vrijheid gelaten om elk ander onderwerp in hun uiteenzetting te verwerken.

2. Uiteenzetting door de heer Lodewijk De Witte, gouverneur van Vlaams-Brabant

De heer *Lodewijk De Witte* beseft dat de meeste mensen de gouverneurs associëren met het provinciebestuur. De taak van de gouverneurs heeft echter veeleer te maken met opdrachten van de federale en de Vlaamse overheid. Voor de federale overheid gaat het vooral over veiligheid en voor de Vlaamse overheid over taken in opdracht van de minister van Binnenlands Bestuur.

2.1. Coördinatieopdracht

2.1.1. Situering

Door een beslissing van de Vlaamse Regering van april 2011 werd aan de gouverneurs een coördinerende opdracht toegewezen, in uitvoering van het zogenaamde witboek *Interne Staatshervorming*. Het was de bedoeling om beleidsprocessen en controleopdrachten van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid op elkaar af te stemmen en af te stemmen op het lokale en provinciale bevoegdheidsniveau. Jaarlijks rapporteren de gouverneurs daarover in een jaarverslag dat ze toelichten in de commissie voor Binnenlands Bestuur.

De coördinatieopdracht van de gouverneur bestaat eigenlijk uit drie deelopdrachten. Vooreerst is er het coördinerend optreden in een of meerdere fasen van lokale besluitvormingsprocessen, waarbij verschillende bestuursniveaus of administraties betrokken zijn. Verder is er in elke provincie een soort van overlegplatform met de verschillende Vlaamse administraties. Zo wil men de dagdagelijkse samenwerking tussen de Vlaamse administraties, vooral in de Vlaamse buitendiensten, beter gecoördineerd laten verlopen. Ten slotte kan de gouverneur, op vraag van een lokaal bestuur, ook tussenkomen in een lopend dossier, om te bemiddelen als er een blokkering ontstaan is tussen dat lokale bestuur en een Vlaamse administratie.

De Vlaamse overheid heeft voor die coördinatieopdracht een dienst van de gouverneur in het leven geroepen. Het gaat om een tot drie mensen. Deze dienst zorgt op permanente basis voor de dialoog tussen de betrokken partners over dossiers van lokaal en regionaal belang. Hij begeleidt ook projecten van

algemeen belang, waarbij verschillende overheden of beleidsniveaus betrokken zijn en waar een integrale benadering cruciaal is voor het welslagen. Deze dienst organiseert overlegfora, werkgroepen en contacten tussen de politieke overheden en de administratieve diensten. Hij stoffeert de dossiers met de nodige informatie, onder meer een inventaris van standpunten, knelpunten en mogelijke oplossingsscenario's. Hij volgt ook de afspraken op. Deze mensen volgen verschillende relevante werkgroepen en overlegfora op en rapporteren daarover aan de gouverneur.

Minstens een keer per jaar wordt er in Vlaams-Brabant een overlegplatform georganiseerd van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid. Het gaat om een vijftiental mensen. Hoewel ze allemaal gehuisvest zijn in hetzelfde Vlaams Administratief Centrum, ontmoeten ze elkaar slechts zelden. Ze zijn vooral bezig met hun eigen specialisme en hebben daardoor onvoldoende oog voor het geheel van het dossier. Daarom wordt veel belang gehecht aan het opbouwen van onderlinge contacten, het delen van expertise en het geïntegreerd werken.

Vanuit zijn toezichtsoopdracht wordt de gouverneur wel eens geconfronteerd met klachten of bedenkingen van de lokale besturen. Het overlegplatform zorgt ervoor dat de Vlaamse ambtenaren van de gedeconcentreerde diensten meer aandacht hebben voor het lokale bestuursniveau. Het laat ook toe om concrete afspraken te maken tussen de ambtenaren onderling. Dit jaar werd er ook stilgestaan bij de wisselwerking tussen de Vlaamse gedeconcentreerde diensten in Vlaams-Brabant en de administraties van het Brusselse Gewest.

Vorig jaar werd op het overlegplatform met de Vlaamse buitendiensten afgesproken om een afzonderlijke werkgroep Grondgebonden Thema's op te starten. Deze werkgroep heeft het vooral gehad over de ontvoogding van de gemeenten op het vlak van ruimtelijke ordening en stedenbouw en over de nieuwe decreten rond landinrichting en omgevingsvergunning. Er werd ook beslist om de cel Jacht toe te voegen aan de dienst van de gouverneur, hoewel die eigenlijk geen verband houdt met die coördinerende opdrachten.

Binnen de Vlaamse overheid is de aandacht voor het intersectoraal werken de laatste jaren toegenomen. Bepaalde administraties zijn belast met het coördineren van de werking van bepaalde deeldomeinen. Binnen de bekkensecretariaten is er een beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking in het kader van het decreet Integraal Waterbeleid. In elke provincie is er een VIP-cel. De Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningscommissie probeert ook Vlaamse en strategische investeringsprojecten te begeleiden. In Vlaams-Brabant bieden het Departement MOW en De Lijn ondersteuning voor de activiteiten rond mobiliteit en verkeersveiligheid.

2.1.2. Voorbeelden

Gouverneur De Witte gaat in op een aantal specifieke projecten in Vlaams-Brabant. Vooreerst is er het programma START, dat wordt ondersteund door het Agentschap Ondernemen. Dat is een initiatief om in de luchthavenregio vernieuwende economische activiteiten te laten starten, na het failliet van Sabena en de verhuis van DHL. Daarbij is het de bedoeling om de oude bedrijventerreinen van Renault te gebruiken voor activiteiten met een hogere toegevoegde waarde. Deze reconversie werd echter bemoeilijkt door de eigendomssituatie. Tot voor kort was Renault namelijk nog eigenaar van de gronden, die het gebruikte als parking voor zijn auto's. Bovendien waren er problemen van bodemvervuiling, wateroverlast en ontsluiting. Sinds een jaar probeert de gouverneur dat vlot te krijgen, samen met de Vlaamse overheid, de stad Vilvoorde en de verschillende administraties. OVAM zoekt, samen met de

Vlaamse Milieumaatschappij en het provinciebestuur, naar een ruimtelijke oplossing voor de water- en verontreinigingsproblematiek.

Een ander voorbeeld is het Mobiliteitsplan en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen over de zuidelijke ontsluiting van de luchthaven. Dat dossier staat al sinds 1998 of 1999 op de agenda van de Vlaamse overheid, maar werd nooit gerealiseerd. Er is onderzoek en overleg aan de gang over de vraag of dit nog realiseerbaar is, dan wel of er andere pistes moeten worden verkend.

Inzake mobiliteit is men volop bezig met een project om de ring rond Brussel te hertekenen. Daarbij zouden het doorrijdend vervoer en het bestemmingsvervoer beter van elkaar worden gescheiden om aldus de verkeersveiligheid en de doorstroming te verbeteren. Daarnaast is het de bedoeling om het sluipverkeer weg te halen van het lokale wegennet en het te begeleiden naar het hoofd-wegennet. Brabantnet is het project om drie tramlijnen door Vlaams-Brabant te trekken, twee richting Brussel en een rond Brussel.

De minister van Mobiliteit heeft vastgesteld dat het aantal verkeersslachtoffers de voorbije periode weer gestegen is, ook in Vlaams-Brabant. Nu wil men, in overleg met de lokale besturen en met het lokale middenveld, bijkomende maatregelen nemen op het vlak van verkeersveiligheid.

In overleg met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest lopen er initiatieven rond de ruimtelijke uitdagingen, bijvoorbeeld Top Noordrand. Dat is belangrijk, want in de voorbije jaren was er tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Vlaamse overheid een soort van non-communicatie gegroeid. Een heel vernieuwend project is Regionet. De minister van Ruimtelijke Ordening heeft 300.000 euro subsidie uitgetrokken om de nieuwe ontwikkelingen op het vlak van mobiliteit en ruimtelijke ordening te groeperen rond de grote vervoersassen, vooral binnen de regio Leuven. Dat gebeurt onder het voorzitterschap van de gouverneur, en in samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus, de stad Leuven, de intercommunale Interleuven, het provinciebestuur en de Vlaamse overheid.

In het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen heeft de minister gekozen voor twee strategische projecten per provincie. Voor Vlaams-Brabant gaat het om een project in het Pajottenland en over een project ten zuidoosten van de luchthaven. De gouverneur is daar actief bij betrokken.

In het kader van het Integraal Waterbeleid heeft hij de jongste jaren herhaaldelijk met gemeentebesturen gesproken over het realiseren van overstromingsgebieden. Dat is niet gemakkelijk, hoewel er eensgezindheid is over het principe. In Lembeek-Noord en in Lennik is men er wel in geslaagd. De gezamenlijke klachten die werden ingediend tegen drie wateringen, zijn hoofdzakelijk administratieve dossiers.

De op de gewestweg aansluitende toegangsweg tot het nieuwe crematorium in Hofheide ligt op de grens van twee gemeenten. De gouverneur diende te bemiddelen om een goede oplossing te kunnen realiseren.

Een uitdagender project is dat van de citadel van Diest, waar er sinds een drietal jaar geen paracommando's meer verblijven. Op vraag van de stad Diest werden er besprekingen opgestart over een masterplan en een ruimtelijk uitvoeringsplan. De gouverneur leidt dat in goede banen.

2.1.3. Aandachtspunten Vlaams-Brabant

Kenmerkend voor de provincie Vlaams-Brabant is de interactie met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Elk jaar zijn er ongeveer 100.000 verhuisbewegingen

tussen de provincie Vlaams-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, 70.000 van Brussel naar Vlaams-Brabant en 30.000 van Vlaams-Brabant naar Brussel. De woon-werkpendel heeft betrekking op honderdduizenden mensen. Ook voor het voorzieningenaanbod is er een grote interactie. Daarom moet men streven naar een betere afstemming op het vlak van mobiliteit en van economische en ruimtelijke ontwikkelingen.

2.2. Bestuurlijk toezicht

2.2.1. Overzicht

Inzake het bestuurlijk toezicht stelt de gouverneur vast dat het aantal klachten de voorbije jaren stabiel is gebleven. De klachten gaan hoofdzakelijk over de algemene werking. Veel klachten zijn afkomstig van gemeenteraadsleden. Daarnaast zijn er specifieke klachten over overheidsopdrachten, aanstellingen van personeel en fiscaliteit. Het gaat om een beperkter aantal dossiers dat min of meer constant blijft. Gespecialiseerde ambtenaren onderzoeken dan of er een wettelijk probleem is. De provinciegouverneur spreekt zich niet uit over de politieke opportuniteit.

Er zijn veel meer adviesaanvragen dan klachten en hun aantal stijgt. De adviesaanvragen zijn vaak afkomstig van de gemeentebesturen zelf. Het aantal adviesaanvragen over fiscaliteit is sterk gestegen. De gemeentebesturen staan namelijk onder financiële druk en zoeken daarom naar bijkomende inkomsten. Ze staan ook onder druk om ongewenste maatschappelijke ontwikkelingen tegen te gaan met een retributie of een ander fiscaal instrument. Dan is het de vraag hoe men een dergelijk belastinginstrument sluitend kan maken. Ook bij het uitwerken van een rechtspositieregeling of bij het aanpakken van een overheidsopdracht vragen de gemeentebesturen advies.

Het aantal schorsingen van een beslissing van een gemeenteraad of schepencollege blijft doorheen de jaren hetzelfde. Het zijn er ongeveer dertig. In de meeste gevallen ziet het gemeentebestuur zijn fout in en neemt het een nieuwe beslissing. Slechts in een beperkt aantal gevallen probeert de gemeente haar beslissing bij de minister te handhaven.

2.2.2. Aandachtspunten Vlaams-Brabant

De opeenvolgende ministers hebben bij de gouverneur van Vlaams-Brabant altijd aangedrongen op voldoende taaltoezicht in de randgemeenten. Er is altijd discussie over de oproepingsbrieven bij de verkiezingen. Ook de benoeming van de burgemeesters vergde altijd een zorgvuldige afweging. De invoering van de BBC heeft eveneens de bijzondere aandacht weerhouden.

3. Uiteenzetting door mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen

3.1. Coördinatieopdracht provinciegouverneur

3.1.1. Aanpak

Mevrouw *Cathy Berx* stelt dat de coördinatieopdracht permanente communicatie vergt met de gedeconcentreerde buitendiensten, andere administraties, de lokale besturen en tal van andere actoren. Overleg met de gedeconcentreerde buitendiensten vindt onder meer plaats via het overlegplatform. Verder is er afstemming en samenwerking met de cel VIP. De Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningencommissie is in 2014 in de provincie Antwerpen niet formeel samengekomen.

De coördinerende opdracht van de gouverneurs blijft redelijk onbekend. Daarom werd bijzondere aandacht besteed aan de communicatie hierover. Alle gemeentebesturen kregen er een brief met informatie over. Er werd informatie gepubliceerd op de website. De mogelijkheden en beperkingen van de coördinatie-opdracht komen geregeld ter sprake op het zesmaandelijks burgemeestersoverleg in de provincie Antwerpen. Het gaat om een overleg waarop alle burgermeesters van de provincie samenkomen om uiteenlopende thema's te bespreken zoals (verkeers)veiligheid, bestuurlijk toezicht, audit, maar dus ook de coördinatie-opdracht. Voorts besteedt de gouverneur aandacht aan de coördinatie-opdracht tijdens de werkbezoeken met de deputatie aan de gemeentebesturen en in speeches in ondernemingskringen.

De 'dienst van de gouverneur' is inderdaad erg klein. In Antwerpen gaat het om een enkele vte: een waarnemend arrondissementscommissaris. De coördinatie-opdracht wordt vooral opgenomen dankzij het goede en ruime netwerk en de voortreffelijke inzet van gemeentelijke, provinciale en Vlaamse medewerkers die gedreven meewerken. Bovendien wordt vanzelfsprekend op geen enkele manier afbreuk gedaan aan de eigen dynamiek en de goede behartiging van de te coördineren projecten door projectverantwoordelijken en medewerkers. In principe, en dat moet uiteraard zo blijven, kruipt er veel meer energie, tijd en capaciteit in de realisatie van (complexe) projecten op zich dan in de onderlinge afstemming ervan en/of in het samen blijven brengen van de partners die cruciaal zijn voor het welslagen van een strategisch project.

3.1.2. Activiteiten 2014

De coördinerende activiteiten in 2014 waren in het algemeen sterk vergelijkbaar met die in Vlaams-Brabant. De spreker verwijst naar het Overlegplatform Vlaamse Buitendiensten. Met de grondgebonden buitendiensten en afdelingen – zo'n 28 in totaal – werd twee keer vergaderd. Vergaderingen met de – ongeveer vijftien – persoonsgebonden buitendiensten worden enkel georganiseerd als dat nuttig en noodzakelijk is.

De dossiergebonden coördinatie gebeurde een aantal keer op vraag van de Vlaamse Regering. Daarnaast werd ook om coördinatie gevraagd door Vlaamse administraties, het provinciebestuur, gemeentebesturen en derden, vooral private investeerders.

Gouverneur Berx geeft eerst een overzicht van de coördinerende activiteiten op vraag van de Vlaamse Regering. Poort Oost is een verzamelterm voor een aantal mobiliteitsdossiers in en om Antwerpen, namelijk Oosterweel, de R11, de R11bis, de A102, de projecten van De Lijn, de spoorweginfrastructuur en -verbindingen en het kaderplan Economisch Netwerk Albertkanaal. Er wordt systematisch gewaakt over voldoende afstemming en communicatie, zowel intern binnen de afdelingen en diensten maar ook met het grote publiek.

Het dossier van de Kleine Nete is een geheel van gewestelijke plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete. Het gaat over de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS), de inrichting van overstromingsgebieden in Grobbendonk en Kasterlee, de uitvoering van de doelstellingen van het geactualiseerde Sigmaplan, de uitvoering van Natura-2000 (instandhoudingsdoelstellingen), ankerplaatsen en erfgoedlandschappen en compensatie voor de aanleg van de N19.

De ruimte in de provincie Antwerpen is bijzonder schaars en de ruimteclaims zijn talrijk. Daarom moet men zoeken naar een optimale afstemming. Dat vergt veel overleg, onder meer met de landbouwsector. Als men aan landbouwers, die veel geïnvesteerd hebben in hun bedrijf, moet zeggen dat er ruimte moet komen voor

de roerdomp en dat een roerdompkoppel ongeveer vijftig hectare nodig heeft, dan is dat een bijzonder delicate discussie. De discussie moet echter wel worden gevoerd. Het is de bedoeling om de doelstellingen te realiseren met een zo klein mogelijke impact op zeer legitieme andere verwachtingen en doelstellingen.

De ministers Homans en Vandeurzen hebben alle gouverneurs gevraagd om alle gemeenten en/of OCMW's uit te nodigen voor een overleg over het aanbod en goede afspraken en afstemming op het vlak van winteropvang voor dak- en thuislozen. In Antwerpen is het overleg verruimd naar andere organisaties en diensten die inzetten op deze delicate problematiek. Op vraag van alle partners is toegezegd om de problematiek systematisch op te volgen.

De opdracht rond woonwagenbewoners en doortrekkers met het oog op de aanduiding van pleisterplaatsen en de organisatie van enige solidariteit om trekkers tijdelijk – maximaal een week – te 'herbergen', verliep vroeger in opdracht van minister Bourgeois en nu in opdracht van minister Homans. Op de webstek van de gouverneur vinden gemeenten bovendien alle relevante informatie en ontwerpdocumenten zoals een retributiereglement en een politieverordening ter zake. Men doet zijn uiterste best om gemeenten ook op dit vlak te ondersteunen en goede afspraken te maken.

De bekkenwerking is een decretale opdracht met veel vervolgoopdrachten. Gouverneur Berx is voorzitter of covoorzitter van twee bekkenbesturen en van een bijzondere werkgroep voor het Maasbekken, dat zich uitstrekt over Limburg en Antwerpen.

Ook de Vlaamse administraties kunnen vragen om een coördinerende rol op te nemen. In dat geval vraagt de gouverneur een mandaat aan de Vlaamse Regering, zeker als het gaat over een vrij groot project. Bij het project Mol-Postel bijvoorbeeld zijn negentien partners betrokken: een aantal gemeenten, de provincie, verschillende afdelingen van de Vlaamse overheid en een aantal particuliere stakeholders zoals Sibelco, één van de wereldspelers op het vlak van de ontginning van wit zand, maar ook Natuurpunt en Boerenbond.

In Mol-Postel moet er een PRUP worden opgemaakt. Dat heeft te maken met het recreatiegebied Zilvermeer, dat momenteel nog altijd aangeduid is als ontginningsgebied en eigendom is van Sibelco. Sibelco wil een alternatief ontginningsgebied zodat het Zilvermeer definitief kan worden herbestemd als recreatiegebied. Binnen het projectgebied moet men ook een aantal Vlaamse IHD's realiseren. In het zuidelijke gedeelte van dit gebied zou landbouwgebied moeten worden omgezet in natuurgebied en ontginningsgebied, en natuurgebied in landbouwgebied. In dit grote en langlopende project moet de provinciegouverneur de dialoog gaande houden.

De cel VIP heeft de gouverneur geregeld gevraagd om een coördinerende rol te spelen bij de realisatie van windturbines. Het draagvlak daarvoor is helaas veelal kleiner dan verwacht, al hangt dit sterk samen met de beleidsvisie van de burgemeesters en schepenen ter zake. Iedereen is voor schone energie, maar liefst niet in de buurt. Dat heeft onder meer te maken met de visuele hinder en geluidsoverlast. Er zijn een aantal succesverhalen, maar op sommige plaatsen verlopen de processen moeizaam. Vorige vrijdag heeft de Vlaamse Regering trouwens een aantal afspraken gemaakt die het mogelijk moeten maken om de procedures met het oog op de realisatie van windmolenprojecten beter te stroomlijnen.

In Kontich en Zwijndrecht worden er grote ontwikkelingen gepland (invulling taakstelling stedelijke gebieden). Het lokale bestuur is daar echter niet altijd even

enthousiast over. Bovendien vertonen deze dossiers complexe linkers met het integraal waterbeheer (bekkenbeheerplannen).

Gouverneur Berx heeft ook een aantal coördinerende opdrachten vervuld op vraag van het provinciebestuur. Ze is net als twee andere gouverneurs actief in de Vlaams-Nederlandse Delta: een samenwerkingsverband van zes provincies, drie Nederlandse en drie Vlaamse. Het is in de schoot van de Vlaams-Nederlandse Delta dat onder meer ook het zeehavenoverleg plaatsvindt waar thema's besproken worden zoals grensoverschrijdende infrastructuur en de gezamenlijke projecten die mogelijk in aanmerking komen voor Europese cofinanciering.

Wat de waterproblematiek betreft, gaat het om een brownfieldconvenant in Willebroek Noord. In Extended Gateway Beverdonk in Grobbendonk wordt bemiddeld in een dispuut over geluidsoverlast tussen gemeente, een bedrijf (gelegen in het ENA) en buurtbewoners.

Onder andere ook op vraag van de gemeentebesturen is de gouverneur actief rond windturbines, geothermie en militaire domeinen. Er zijn twee cruciale projecten rond geothermie, één van VITO en één van Janssen Pharmaceutica, waartussen idealiter enige afstemming wordt gezocht en gevonden. Er worden proefboringen gedaan met de bedoeling om de warmte die diep in de aarde zit te gebruiken als verwarmingsbron en eventueel om elektriciteit op te wekken. De gouverneur heeft ook een rol gespeeld bij de desaffectatie van een aantal militaire domeinen. In Brecht wordt het militair domein aangekocht door de watermaatschappij Pidpa en door het Agentschap Natuur en Bos. De landbouwactiviteit in een deel van het domein blijft gewaarborgd. De coördinerende opdrachten op vraag van de gemeenten vinden vaak hun oorsprong in werkbezoeken. Dat geldt bijvoorbeeld voor het windmolenproject in Olen, dat trouwens een goede afloop kende.

Er zijn tot slot ook opdrachten op vraag van derden, doorgaans particuliere ondernemers. Veelal gaat het om windturbineprojecten.

De Automatic Number Plate Recognition is niet echt een Vlaamse materie maar in overleg met onder andere de politiezones, administraties, parket en gemeentebesturen wordt er ingezet op het ontwikkelen van een goede provinciale visie op de inplanting van de ANPR-camera's. Het is de bedoeling om een maximale synergie te realiseren, zonder nodeloze investeringen te doen. Bij ZETA 22 is het de bedoeling om, dankzij een coalitie van particuliere bedrijven uit de logistieke sector en de haven, te zorgen voor een reductie van bepaalde emissies en een daling van de lawaaioverlast. Deze bedrijven vragen dat de overheid zou zorgen voor betere randvoorwaarden. Inzake Tomorrowland gaat de opdracht over de camping en een aantal veiligheidsvoorwaarden.

De gouverneur neemt ook een aantal eigen initiatieven, vooral rond verkeersveiligheid en veiligheid in het algemeen. De WODCA-acties in de provincie Antwerpen bestaan reeds twintig jaar. Daardoor is het aantal verkeersslachtoffers en het aantal ongevallen tijdens de weekendnachten sterk gedaald. Alle gouverneurs hebben ook initiatieven genomen rond het handhaven van de regels met betrekking tot parkeerplaatsen voor personen met een beperking.

3.1.3. Conclusies inzake coördinerende opdracht

De gouverneur formuleert een aantal conclusies en aanbevelingen over de activiteiten 2014, die mede gebaseerd zijn op de goede interventie van de burgemeester van Brecht op de MOVI-bijeenkomst met Vlaamse ambtenaren in het VAC te Gent. In het voorbije jaar was er een toename van het aantal

dossiers. Het ging in totaal om 39 dossiers. De dossiers worden ook complexer en omvangrijker. Er zijn meer partners bij betrokken. Doorgaans zijn ze ook langlopend. Goede voorbeelden zijn de gebiedsgerichte ruimtelijke processen, zoals dat van de Kleine Nete en van Mol-Postel. Dat vergt een heel intensief procesmanagement. Sommige dossiers slagen en andere mislukken. Daarom pleit ze ervoor om meer in te zetten op de projectmatige benadering zoals voorzien in het Vlaamse regeerakkoord. Als men systematisch en structureel kiest voor een meer projectmatige, integrale en geïntegreerde aanpak van bij het begin, dan wordt de coördinerende opdracht misschien ooit overbodig. Dit vergt een belangrijke cultuuromslag en een organisatie die 'resultaatgedrevenheid' goed in balans brengt met oog voor sectorale belangen en waarden.

Gouverneur Berx stelt de vraag of het besluit van de Vlaamse Regering van 2011 voldoende is als mandaat voor de coördinerende opdracht en de slagkracht ervan. Op dit ogenblik rekent men op veel goodwill. Men is veelal niet verplicht tot samenwerking wanneer de gouverneur een coördinerende opdracht opneemt. Ze vraagt zich af of er niet moet worden voorzien in een verplichting tot samenwerking. De opdracht kan immers pas slagen als alle betrokken partners meewerken. Is het aanvaardbaar dat de gouverneur een arbitrerende rol zou opnemen? Moet er altijd consensus zijn? Ook rijst de vraag wat er moet gebeuren bij totale mislukking.

De coördinerende opdracht is, zoals gezegd, niet altijd even goed bekend bij de gemeenten en zelfs niet bij de Vlaamse overheid. Sommige dossiers, ook VIP-dossiers, mislukken op de meet. In dit verband is er het voorbeeld van de windturbines in Mol. Er was jaren overleg tussen de gemeente Mol, de initiatiefnemers en alle betrokkenen van de Vlaamse overheid. Het ANB stelde dat de molens hoger moesten zijn om te voorkomen dat ze een vleesmolen zouden worden voor vleermuizen en vogels. Anderen waren dan weer vooral bezorgd over de visuele hinder. Daarom moesten de plannen voortdurend worden aangepast. Uiteindelijk werd er een consensus bereikt en werd door de deputatie een milieuvergunning uitgereikt. De vergunning werd echter vernietigd door de bevoegde minister. Blijkbaar besepte men niet dat het ging om een VIP-dossier. Misschien moet er een zichtbare en goede lijst worden bijgehouden van de VIP-dossiers.

Het jaarverslag coördinatieopdracht 2014 is raadpleegbaar via [www.cathyberx.be](http://www.cathyberx.be/taken-en-bevoegdheden/coordinatie.html) (<http://www.cathyberx.be/taken-en-bevoegdheden/coordinatie.html>).

3.2. Bestuurlijk toezicht

Inzake bestuurlijk toezicht doet zich in Antwerpen dezelfde tendens voor als in Vlaams-Brabant. Het aantal klachten daalt. Dat heeft ook te maken met de laagconjunctuur. Er zijn slechts negen schorsingen na een effectieve klacht. Men probeert immers problemen te voorkomen door proactief overleg. Het aantal adviesvragen stijgt dan weer. Dat heeft te maken met de verplichte invoering van de BBC. Veel gemeenten hebben vragen over de implementatie ervan. Het aantal inzendingsplichtige besluiten stijgt eveneens. Slechts in 35 gevallen diende men over te gaan tot een schorsing. In 2014 was er nog een eedaflegging van een burgemeester omdat de vorige burgemeester van Brasschaat moest worden vervangen na diens eedaflegging als federaal minister.

Uit haar ervaringen met het bestuurlijk toezicht trekt de gouverneur een aantal conclusies en formuleert ze aanbevelingen. De meeste lokale besturen zetten volop in op een verdere digitalisering. Hiertegen worden geregeld klachten ingediend. Om de digitaliseringsprojecten verder te faciliteren, moet men de regelgeving beter afstemmen op de technologische realiteit.

Besturen krijgen heel wat vragen om documenten te kunnen inkijken en om afschriften en kopies te kunnen krijgen. Moet er een bijzonder belang worden ingeschreven en/of moet men meer inzetten op proactieve openbaarheid?

De zaak van de wegen is losgekoppeld van de beslissingen rond vergunningsaanvragen. Ruimte Vlaanderen en het Agentschap Binnenlands Bestuur treden hierover binnenkort in overleg.

De gouverneur rekent tot slot op een verdere goede samenwerking met de lokale besturen. Ze wil vooral inzetten op coaching en niet op een paternalistisch bestuurlijk toezicht.

3.3. Evaluatie structurele onbestuurbaarheid

Gouverneur Berx zal het dossier van de structurele onbestuurbaarheid behandelen namens alle gouverneurs. Zij heeft namelijk de bedenkelijke eer om het vaakst geconfronteerd te zijn met deze problematiek.

3.3.1. *Structurele onbestuurbaarheid in de praktijk*

Tot nog toe heeft ze weet van twee mogelijke situaties die aanleiding kunnen geven tot het gebruik van de procedure van artikel 47bis van het Gemeentedecreet. Vooreerst is dat een vertrouwensbreuk tussen coalitiepartners zoals in Denderleeuw en Tienen. Verder kan het ook gaan om een interne vertrouwensbreuk binnen een coalitiepartij die daarna leidt tot een vertrouwensbreuk tussen de coalitiepartijen.

Ze betwijfelt of artikel 47bis van het Gemeentedecreet in dergelijke gevallen het best mogelijke antwoord biedt. In Turnhout heeft de toepassing van artikel 47bis al bij al vrij snel geleid tot de vorming van een nieuw college van burgemeester en schepenen, zonder de partij waarvan sommige mandatarissen voor de structurele onbestuurbaarheid van de gemeente hebben gestemd.

3.3.2. *Begrip structurele onbestuurbaarheid*

Het begrip structurele onbestuurbaarheid is niet duidelijk gedefinieerd. Er bestaat een risico op oneigenlijk gebruik, waarbij er vooral wordt gestreefd naar een coalitiewissel. Uit de rechtspraak van de Raad van State kan men niet opmaken wanneer een gemeente structureel onbestuurbaar kan worden verklaard. Uit de recente rechtspraak van de Raad kunnen we enkel afleiden wat (nog) niet volstaat om tot een structurele onbestuurbaarheid te besluiten. Uit de schorsingsarresten van de Raad van State blijkt alvast dat de Raad van State een zware motiveringsplicht oplegt om te bewijzen dat er wel degelijk sprake is van structurele onbestuurbaarheid. Dat dreigt perverse effecten te hebben. De bestuurders moeten als het ware de gemeente structureel onbestuurbaar maken om de structurele onbestuurbaarheid afdoende aan te tonen.

3.3.3. *Bemiddelingsopdracht gouverneur*

Een tweede pijnpunt betreft de bemiddeling door de gouverneur. Een van de essentiële voorwaarden daarbij is echter de vrijwilligheid. Bemiddeling impliceert dat de partners aanvaarden dat er nog verschillende oplossingen mogelijk zijn. Er is ook nood aan discretie.

Uit de rechtspraak van de Raad van State en de ervaring kan men een aantal belangrijke lessen trekken. Het is belangrijk dat de bemiddelingsverslagen vrij beknopt worden opgesteld. De bemiddelaar houdt zich beter niet bezig met de redenen waarom het is misgelopen. Hij moet alleen zoeken naar mogelijkheden

om de situatie te herstellen voor de toekomst. Het is belangrijk om meteen alle partners rond de tafel te brengen en om geen bilaterales te organiseren.

Het ander pijnpunt heeft te maken met de samenloop van bestuurlijk toezicht en bemiddeling. Als de toezichthoudende overheid een uitspraak doet over de structurele onbestuurbaarheid, dan dreigt dit geïnterpreteerd te worden als vooringenomenheid. Daardoor wordt het moeilijk om nadien op te treden als neutrale bemiddelaar.

3.3.4. Mogelijke alternatieven

Er zijn een aantal mogelijke alternatieven denkbaar. Men zou kunnen denken aan het invoegen van een afkoelingsperiode in de procedure. Op dit ogenblik moet er meteen worden gestemd over een motie van structurele onbestuurbaarheid. Er is dus geen ruimte voor bemiddeling of geen tijd om de consequenties van de beslissing in te schatten.

Men zou artikel 47bis ook zonder meer kunnen opheffen. Dat heeft het voordeel dat het artikel niet oneigenlijk kan worden gebruikt en dat de partijen verplicht zijn om een oplossing te zoeken. Er waren echter al problemen in sommige coalities toen artikel 47bis nog niet was ingevoerd. Toen werd dat probleem opgelost door een schepen zijn bevoegdheden te ontnemen. Het is echter moeilijk uit te leggen aan de bevolking dat iemand die nog nauwelijks functioneert als schepen toch doorbetaald wordt.

Een derde mogelijkheid is het invoeren van een constructieve motie van wantrouwen. Het kan gaan om een collectieve motie van wantrouwen. Dat betekent dat een schepencollege pas kan worden weggestemd als er meteen een nieuw bestuur wordt voorgedragen. Dat heeft het voordeel dat de gemeenteraadsleden precies weten wat de consequentie is van hun stem. Ook het eenmalig karakter van de procedure valt weg. Op dit ogenblik kan het nieuwe bestuur, dat tot stand komt na de procedure van de structurele onbestuurbaarheid, niet meer opnieuw worden weggestemd. Het is betwifelbaar of dat beantwoordt aan het gelijkheidsbeginsel. Over de constructieve motie van wantrouwen is er rechtspraak beschikbaar. Dit systeem bestaat in Wallonië. De zware motiveringsplicht valt weg. De Raad van State kijkt alleen na of de procedure correct is nageleefd.

Een tweede mogelijkheid is de individuele constructieve motie van wantrouwen. Daarbij kan men een of meerdere schepenen vervangen. De rest van het schepencollege kan verder blijven functioneren.

Men kan een aantal modaliteiten opnemen, bijvoorbeeld dat het niet kan in de achttien maanden vóór de volgende verkiezingen of dat het niet kan binnen het jaar na een coalitiewissel via de constructieve motie van wantrouwen. Ook een combinatie van beide systemen is mogelijk.

4. Uiteenzetting door de heer Herman Reynders, gouverneur van Limburg

De heer *Herman Reynders* merkt op dat de gouverneurs al te vaak gezien worden als het hoofd van het provinciebestuur. Hij benadrukt dat ze niet alleen een provinciale opdracht hebben, maar ook een Vlaamse en een federale. Hij suggereert om hun provinciale rol te bespreken in het kader van de interne staatshervorming.

4.1. Coördinatieopdracht

Inzake zijn coördinerende opdracht heeft de gouverneur zich het voorbije jaar vooral beziggehouden met het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat. Hij heeft ook de hem toegewezen rol gespeeld binnen de Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningscommissies. Hij stond in voor de coördinatie van het integraal waterbeleid Maas- en Demerbekken. In dat verband is Limburg vragende partij voor een pragmatische opsplitsing van het Maasbekken tussen Antwerpen en Limburg. Hij probeert ook samenwerking te stimuleren, mensen bij elkaar te brengen en netwerken te vormen.

4.1.1. Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat

Het SALK werd opgestart door de vorige Vlaamse Regering. Na de aankondiging van de sluiting van Ford Genk, die zich uiteindelijk voltrok op 31 december 2014, heeft Herman Daems een uitvoerige studie gemaakt met een gemengde groep van twaalf experts. Om de objectiviteit van de studie te garanderen, was meer dan de helft van de experts afkomstig van buiten de provincie.

Deze groep kwam tot een aantal belangrijke conclusies over de tewerkstelling in Limburg. Ze stelden vast dat de werkgelegenheid in Limburg onder druk staat. Limburg is niet goed ontsloten. De Limburgse economie mist innovatiekracht, ondernemerschap en internationalisering. Het beschikbare talent sluit niet aan bij de noden van de markt. De huidige financieringsbronnen zijn ontoereikend. Als mijnprovincie heeft Limburg geen grote familiebedrijven en geen lange economische traditie. Na de sluiting van de mijnen heeft de provincie een lange overgangperiode gekend. Rond 2008 stond ze ongeveer op hetzelfde niveau als de rest van Vlaanderen. De economische crisis en de aankondiging van de sluiting van Ford hebben echter voor een terugslag gezorgd.

Het SALK ziet zes bouwstenen: beter opleiden, doelgericht innoveren, ruimer exporteren, sterker ondernemen, gericht ontsluiten en nieuwe en duurzame jobs creëren. Vooral interregionale samenwerking en community-vorming zijn daarbij belangrijk. De interregionale samenwerking impliceert dat de provincie Limburg samenwerkt met universiteiten en havens in de omliggende regio's.

De doelstellingen van het SALK-plan klinken heel ambitieus: netto tienduizend nieuwe jobs creëren op vijf jaar tijd, een gemiddelde productiviteitsgroei van 1,1 percent realiseren in de komende vijf jaar, ervoor zorgen dat het welvaartsniveau van 2017 dat van 2011 evenaart en de evolutie van het aantal starters opnieuw laten aansluiten bij het Vlaamse gemiddelde.

De sluiting van Ford Genk zal naar schatting leiden tot het verlies van 8000 jobs in Limburg en 4000 in de rest van Vlaanderen. Tussen 2008 en 2014 is het aantal werklozen gestegen van ongeveer 23.000 naar ongeveer 35.000 werklozen. Als de ex-werknemers van Ford daarbij komen, zullen er naar schatting 40.000 werklozen zijn. Dat is twaalf percent van de actieve bevolking. Een positief element is dat de jeugdwerkloosheid stabiel blijft, maar dan wel op een te hoog niveau.

Een belangrijk Limburgs probleem is de scholingsachterstand. In Limburg ligt de gemiddelde achterstand in het lager en het secundair onderwijs hoger dan in de rest van Vlaanderen. In de mijn gemeenten heeft bijna veertig percent van de achttienjarigen nog geen diploma. De helft van de werklozen zijn laag- of ongeschoold. Binnen deze groep is ongeveer drie vierden van allochtone afkomst. Men moet dus zeker inzetten op die scholingsachterstand.

Het uitvoeringsplan omvatte onder meer een aantal acties op de korte termijn. Bij de aankondiging van de sluiting van Ford Genk waren er vier leads waarvan er twee konden doorgaan. Zo heeft men onmiddellijk 600 tot 700 jobs kunnen creëren.

Er is een budget van 197,5 miljoen euro om het SALK te realiseren. De provincie heeft al haar reserves in de strijd gegooid, namelijk 50 miljoen euro. Vlaanderen en Europa zorgen voor de rest van de middelen, namelijk bijna 150 miljoen euro.

De governancestructuur van het SALK omvat vooreerst een taskforce die instaat voor de opvolging en de evaluatie. Vertegenwoordigers van de Vlaamse en de Federale Regering, het provinciebestuur en de sociale partners werken samen onder voorzitterschap van de minister-president. De gouverneur maakt daar ook deel van uit. Verder is er een directiecomité onder voorzitterschap van de kabinetschef van de minister-president. De gouverneur vertegenwoordigt daar de provincie Limburg.

Gouverneur Reynders is rechtstreeks betrokken bij een aantal coördinatieacties van het SALK. Locate Limburg heeft als opdracht om, samen met Flanders Investment and Trade, een acquisitiebeleid te voeren, specifiek gericht op Limburgse noden en opportuniteiten. De gouverneur is de voorzitter van Locate.

Het project van de vzw Kind en Taal is pas opgestart. In de vroegere mijnstreek is er een grote allochtone bevolking. In veel gezinnen wordt er thuis geen Nederlands gesproken. In veel gevallen is de onvoldoende kennis van het Nederlands de reden van de schoolachterstand. Het project Kind en Taal moet bijdragen tot het wegwerken van die achterstand.

Health Care Valley is een werktitel voor een project rond gezondheidszorg en life sciences. Dit past binnen Flanders' Care. Het is de bedoeling om, samen met de incubator BioVille en met een aantal bedrijven uit de sector van de gezondheidszorg, economische activiteiten op te starten inzake gezondheidszorg.

4.1.2. Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningscommissie

Het is de bedoeling dat de gouverneur als turbomanager optreedt binnen de GSVc. Samen met de Vlaamse administraties, het provinciebestuur en de lokale besturen dient hij een geïntegreerd advies te realiseren dat leidt tot het afleveren van een vergunning. In het kader van SALK zijn er een aantal bedrijven die zich in Limburg wensen te vestigen, onder meer Ikea en Nike. De gouverneur heeft ook de opdracht om de vergunningen voor de toeristische sector te begeleiden. Het is de bedoeling dat vergunningen op een snelle en efficiënte manier worden gerealiseerd. Ook bij het plaatsen van windmolens hebben de gouverneurs telkens een belangrijke rol gespeeld.

4.1.3. VIP-dossiers

Er zijn een aantal belangrijke dossiers in het kader van de samenwerking met de VIP-cel van de Vlaamse overheid, namelijk de geplande gevangenis van Leopoldsburg en de uitbreiding van de waterzuivering in Tessenderlo. De gouverneur heeft hier een bemiddelende rol.

4.1.4. Noord-Zuid herlokalisatie bedrijven

De aanleg van de Noord-Zuidverbinding is een belangrijk mobiliteitsdossier voor Limburg. Toenmalig minister Crevits heeft hem gevraagd om een bemiddelende en coördinerende rol te spelen bij de onteigening van een achttal bedrijven met het oog op de realisatie van dat nieuwe traject. Vorig jaar heeft hij dat ook

gedaan. De vraag is nu of er voldoende middelen zullen zijn om die bedrijven effectief te onteigenen.

4.1.5. Coördinatie op eigen initiatief

Bij de coördinatie-opdrachten op eigen initiatief is het vaak niet mogelijk om de Vlaamse en federale bevoegdheden uit elkaar te houden. Met de drie Limburgse hulpverleningszones is hij er, op hun verzoek, in geslaagd om een eenvormig statuut uit te werken voor het personeel. Er gebeurde een gezamenlijke aanbesteding voor de verzekeringsportefeuille van de Limburgse politiezones en dat heeft geleid tot een besparing van ettelijke honderdduizenden euro.

De gouverneur begeleidt ook het burgemeesteroverleg. In Noord-Oost-Limburg, waar veel jonge mensen wegtrekken omdat er onvoldoende werkgelegenheid is, werd er een gezamenlijk strategisch ontwikkelingsplan uitgewerkt, samen met de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij. Deze methodiek van samenwerking kan inspiratie bieden voor toekomstige samenwerkingsinitiatieven binnen de provincie.

In het kader van het SALK zijn er nog twee belangrijke projecten waarvoor men een aantal actoren wil samenbrengen, maar waarvoor er nog geen concrete acties gebeurd zijn. Een eerste is het Onderwijsplatform Limburg. In overleg met de Vlaamse minister van Onderwijs wil hij mensen bewust maken van de Limburgse problematiek en zoeken naar een aantal good practices. Belangrijke problemen zijn de taalachterstand en de situatie van het technisch onderwijs. Een tweede project, met de werknaam staten-generaal Startups, wil de achterstand op het vlak van ondernemerschap aanpakken, samen met de Limburgse Reconversie maatschappij.

4.2. Structurele onbestuurbaarheid

Er was één casus van structurele onbestuurbaarheid, namelijk in de stad Borgloon. Mevrouw Berx heeft de problemen ondergebracht in twee groepen. Het geval van Borgloon was echter nog complexer. Er was onenigheid binnen de drie meerderheidspartijen en ook tussen de meerderheidspartijen. Toen de gouverneur gevraagd werd om als bemiddelaar op te treden, had hij de indruk dat hij eigenlijk nog weinig kon doen. Als de gouverneur in dergelijke situaties een rol dient te spelen, dan zou hij of zij vroeger moeten worden ingeschakeld.

4.3. Besluit

Gouverneur Reynders besluit dat hij vooral aandacht heeft besteed aan de economische problemen, onder meer rond de sluiting van Ford Genk. De invulling van de coördinatieopdracht gebeurde vooral in functie van de uitdagingen waar de provincie Limburg mee wordt geconfronteerd. Hij probeerde een goede dialoog en samenwerking te realiseren tussen de verschillende actoren.

2015 is voor Limburg een scharnierjaar, niet alleen op economisch vlak, maar ook voor de regiovorming en voor de nieuwe rol van de provincies en het provinciebestuur. Al vele jaren heeft het provinciebestuur in Limburg een andere rol gespeeld dan in de andere provincies. Nu is het wachten op de resultaten van de interne staatshervorming.

Hij merkt nog op dat hij inzake de federale opdrachten dagelijks geconfronteerd wordt met financiële beperkingen, onder meer rond de rampoefeningen en de politiescholen.

Er heerst tot slot grote onzekerheid over de toekomst van de provincies, zowel op het politieke als op het ambtelijke niveau. Hij hoopt dat er snel definitieve oplossingen kunnen worden gevonden.

5. Uiteenzetting door de heer Carl Decaluwé, gouverneur van West-Vlaanderen

5.1. Coördinatieopdrachten

5.1.1. Praktijkvoorbeeld

Gouverneur *Carl Decaluwé* geeft een concreet voorbeeld dat aantoont dat de provincie West-Vlaanderen op een pragmatische manier omgaat met windmolenprojecten. In zee zijn er momenteel ongeveer 180 windmolens en de komende jaren wordt dat aantal verdubbeld. Die energie moet echter op een duurzame manier aan land worden gebracht. De hoogspanningsverbinding Stevin komt aan land in Zeebrugge en loopt door tot in Zomergem. Dat is nu goedgekeurd door een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan rond de optimalisatie van het hoogspanningsnetwerk in Vlaanderen. Bij het toekennen van die goedkeuring, werden er heel wat klachten ingediend. De Vlaamse Regering heeft hem toen gevraagd om die situatie te helpen deblokkeren. Uiteindelijk is hij erin geslaagd om via bilaterale contacten met alle mogelijke instanties een aantal dadingen af te sluiten. Intussen is dit belangrijke energieproject van start kunnen gaan.

5.1.2. Aanpak

Binnen zijn aanpak hecht de gouverneur veel belang aan participatie. Als hij een coördinatieopdracht krijgt, dan gaat het meestal om complexe dossiers waarvan de afloop twijfelachtig is. De gouverneur moet dan een verzoenende rol spelen. Belangrijke elementen zijn dan een goede kennis van het dossier en van de sleutelspelers en een goed netwerk om te zoeken naar bilaterale oplossingen. Een gouden regel is het streven naar een politiek draagvlak om naar oplossingen toe te werken. De samenwerkingsreflex betekent dat men rond verschillende dossiers de neuzen van Vlaamse buitendiensten en provinciale en gemeentelijke diensten in dezelfde richting probeert te krijgen, en dat op basis van veel bilaterale en informele contacten.

Voor de gouverneur is een afspraak een afspraak. Op het vlak van ruimtelijke ordening waren er grote voorbereidende vergaderingen. Iedereen zei ja, maar op het ogenblik dat het dossier werd ingediend, was er weer iets veranderd en kon men opnieuw beginnen.

5.1.3. Overlegplatform met Vlaamse buitendiensten

Eenmaal per jaar wordt het overlegplatform met de Vlaamse buitendiensten georganiseerd. Dat wordt opgesplitst in een aantal clusters. Telkens komt er ook een specifiek thema aan bod. Vorig jaar heeft de cel VIP zichzelf kunnen voorstellen. Er is ook een academisch element. Joris Voets van de Universiteit Gent probeerde de coördinatieopdracht rond de regionale gebiedsontwikkeling te verduidelijken voor de verschillende buitendiensten, de provinciale ambtenaren en de gemeentelijke ambtenaren.

5.1.4. Voorbeelden van coördinatiedossiers

De uitbreiding van de transportzone in Zeebrugge is een dossier van de vorige regering, dat opnieuw opgenomen werd door de nieuwe minister van Openbare Werken. In deze belangrijke economische zone werken er ongeveer 1100 mensen en wordt er een toegevoegde waarde van ongeveer 100 miljoen euro gereali-

seerd. Sinds 2009 is de zone echter volgebouwd. Nu heeft men aan de gouverneur gevraagd om, samen met de belangrijkste sleutelfiguren, te zoeken naar uitbreidingsmogelijkheden. Er werden al studies opgemaakt. Ook de wet-Major speelt op dit vlak een rol. Het is vooral belangrijk om een politiek draagvlak te creëren.

Een belangrijk dossier in het kader van de drinkwatervoorziening is dat van het raamakkoord De Blankaart. De Blankaart is ook een rust- en foeragegebied voor vogels in de omgeving van Diksmuide. Momenteel wordt er gewerkt met een stuurgroep onder voorzitterschap van de gouverneur. De betrokken actoren zijn de Vlaamse buitendiensten, namelijk ANB en de Vlaamse Landmaatschappij die de operationalisering trekken. Er is echter een regelmatige rapportering, vooral bij problemen met de landbouw- of de natuursector.

De Zwinuitbreiding is een groot dossier van Vlaams belang. De gouverneur is verantwoordelijk voor de operationele onderhandelingen tussen de actoren. Op basis van het GRUP werd er in 2014 een raamakkoord onderhandeld met alle betrokken actoren. De landbouwsector wordt getroffen door een ontpoldering van 90 hectare en door de aanleg van de AX. Er was vooral discussie over de waterhuishouding. Er werd onderhandeld met de provincie, de gemeentebesturen, de verschillende Vlaamse buitendiensten over wie wat ging betalen voor de pompgemalen en de waterkeringen. Het gaat over een miljoenenproject. De operationalisering gebeurt binnen het landinrichtingsplan van de Vlaamse Landmaatschappij. Als er problemen zijn, kan men tijdig ingrijpen om het globale project niet in gevaar te brengen.

Op vraag van een gemeentebestuur was er een coördinatiedossier rond het zonevreemd ingeplante waterzuiveringsstation van Aquafin in Wulpen-Koksijde. Bij de bouw reden de zware vrachtwagens samen met de fietsers op het jaagpad. Daar is namelijk een belangrijk recreatief fietsknooppunt. Omwille van de veiligheid heeft de burgemeester op een bepaald ogenblik het vrachtvervoer verboden en werd er een alternatieve werfweg gerealiseerd. Nu heeft men de hulp van de gouverneur ingeroepen om te zoeken naar een definitieve beslissing. Het is niet de bedoeling om opnieuw het jaagpad te gebruiken. Men wil een overeenkomst uitwerken samen met de burgemeester, met Aquafin, met Waterwegen en Zeekanaal en met Openbare Werken.

Een ander belangrijk dossier betreft de sluiting van de parking op de E40 in Westkerke. De provincie West-Vlaanderen wordt sterk geconfronteerd met mensensmokkel. Mensen worden afgezet op parkings, in de hoop dat ze op een vrachtwagen naar Frankrijk of Engeland geraken. In de omgeving van Calais zijn er ongeveer 2500 rondzwervende illegalen. Hun kampen worden systematisch gesloten door de Franse overheid. Ook alle parkings werden gesloten. De gouverneur heeft op vraag van de minister van Openbare Werken een coördinerende rol gespeeld bij de sluiting van de parking in Westkerke, in samenwerking met het parket, de politie en de transportsector. Dat project is goed afgelopen. Het wordt geregeld gemonitord, ook met de politiezones en met de respectievelijke gemeentebesturen.

De gouverneur van West-Vlaanderen is de coördinator voor de Vlaamse Regering in Noord-Frankrijk. Dat impliceert een coördinatie van alle betrokken Vlaamse diensten, van de intercommunales en van de provincie. De grootste taken hebben te maken met de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking, namelijk de grensoverschrijdende eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en de EGTS Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale.

De EGTS eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai is een geldverslindend project, maar is tot nog toe weinig concreet. De EGTS Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale

beschikt over een veel kleiner budget – slechts een vijfde van het budget van de andere EGTS – en over veel minder personeel, maar werkt veel concreter. Een goed voorbeeld is het project van de afwatering van de Moeren. Momenteel is er alleen een afwatering via Nieuwpoort. Nu is men een systeem aan het uitwerken waarbij er ook een afwatering mogelijk zal zijn via Duinkerke. Men hoopt dat deze opdracht dit jaar zal uitmonden in een Interreg-project. Dan zullen de betrokken instanties de financiering rond kunnen krijgen. De binnengrensoverschrijdende samenwerking houdt ook verband met de grenscriminaliteit, maar dat is een federale materie.

De gouverneur van West-Vlaanderen is ook de coördinator voor de Noordzee. Het gaat om een aantal taken op Europees, federaal en Vlaams niveau. Voor dit onderdeel van zijn opdracht heeft hij een bijzondere belangstelling. Sinds 1 juni 2014 is de gouverneur bijvoorbeeld ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. Dat verloopt in samenwerking met minister-president Bourgeois, die ook bevoegd is voor erfgoed, en met de federale staatssecretaris van de Noordzee. Op de website www.fondseninzee.be kan men zien dat het de bedoeling is om de UNESCO-verdragen stelselmatig te implementeren.

De gouverneur heeft een uitgesproken coördinatieopdracht voor de Kustwacht. Dat is een overlegorgaan met zeventien Vlaamse en federale partners. Daar komen verschillende thema's aan bod, gaande van de opruiming van mosselkooien tot de veiligheid van watersporters en het marien ruimtelijk plan.

Binnen dit kader past ook het Vlaams Instituut voor de Zee in Oostende, een wetenschappelijke instelling die sterk gesteund wordt vanuit het Vlaams Parlement. Het VLIZ werkt rechtstreeks en onrechtstreeks met 1200 mariene wetenschappers. In de vorige regeerperiode zorgde mevrouw Lieten als minister van Innovatie voor een modern onderzoeksschip, de Simon Stevin. Het oude onderzoeksschip werd aan de Keniaanse overheid geschonken en fungeert nu als het enige onderzoeksschip op de Indische Oceaan. Daardoor is het VLIZ de hub voor wetenschappelijk onderzoek op de Indische Oceaan voor alle Europese maritieme instellingen. De gouverneur heeft daarin een belangrijke coördinerende rol gespeeld. Het compendium voor de kust en de zee, de mariene beleidsinstrumenten en de wetgeving van het Belgische deel van de Noordzee zullen dit jaar worden geactualiseerd.

Er werd ook heel wat tijd gestoken in het afschakelplan rond elektriciteit. Dat is weliswaar een federale bevoegdheid, maar in een aantal bekkenbesturen heeft men hieraan bijzondere aandacht besteed omwille van de problematiek van de pompen. Als de pompen uitvallen, dan lopen bepaalde regio's in West-Vlaanderen immers onder water.

5.2. Bestuurlijk toezicht

Inzake het bestuurlijk toezicht ziet men dezelfde trends als in de andere provincies. In West-Vlaanderen zijn er 2351 toezichtdossiers rond financiën en fiscaliteit. Het ABB zorgt op dit vlak voor een behoorlijke voorbereiding.

5.3. 100 jaar Grote Oorlog

De gouverneur was sterk betrokken bij de voorbereiding van de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog. Bij het lichtfront waren er bijvoorbeeld 8200 mensen betrokken. De gouverneur heeft een bijdrage geleverd in de veiligheidsproblematiek, de coördinatie en het verkrijgen van tijdelijke vergunningen.

5.4. 715 activiteiten

Uit het jaarverslag blijkt bij hoeveel diverse activiteiten de gouverneur betrokken is. De gouverneurs hebben federale, Vlaamse en provinciale bevoegdheden. Het zwaartepunt ligt echter bij veiligheid en coördinatie.

6. Uiteenzetting van de heer Jan Briers, gouverneur van Oost-Vlaanderen

Gouverneur *Jan Briers* stelt dat zijn integraal jaarverslag terug te vinden is op www.gouverneurbriers.be.

6.1. Coördinatieopdrachten

6.1.1. Ontmoetingen

Bij de opening van het Vlaams Administratief Centrum Virginie Loveling in Gent heeft de gouverneur, op vraag van administrateur-generaal Frank Geets, het voorzitterschap van het welzijnscomité opgenomen. Het gaat hierbij om een groep van 1500 ambtenaren uit 32 entiteiten, de grootste concentratie Vlaamse ambtenaren buiten Brussel.

Met het oog op een imagooversterking naar binnen en naar de buitenwereld heeft de gouverneur een werkgroep Imago opgericht voor de Vlaamse administratie. Ook de vakbonden hebben gevraagd om er deel van uit te maken.

Intussen werden er binnen het VAC een aantal gasten ontvangen: de stad Gent, het provinciebestuur, de commissie Binnenlandse Aangelegenheden van het Vlaams Parlement, de gemeentesecretarissen en de burgemeesters.

Binnen het overlegplatform Oost-Vlaanderen heeft hij de 32 leidinggevendenden van de gedeconcentreerde Vlaamse diensten op een informele manier samengebracht, meer bepaald in het stadsmuseum van Gent. Daarna is er een opdeling gebeurd.

De ontmoetingen met de grondgebonden entiteiten werden uitgebreid. Het gaat niet langer uitsluitend over de afdelingshoofden van de grondgebonden entiteiten van de Vlaamse Gemeenschap. De afdelingshoofden van de provincie, van de stad Gent en van de twee havenbedrijven werden daaraan toegevoegd. Dat heeft geleid tot een efficiëntere manier van vergaderen. Het is telkens een van de entiteiten die uitnodigt.

Het voorzitterscollege is een bijeenkomst van de gouverneurs en van de Vlaamse topambtenaren. Hij heeft ook de Oost-Vlaamse parlementsleden samengebracht in Gent. In de toekomst zal hij de parlementsleden echter samenbrengen per thema. Er zijn immers heel veel dossiers. De volgende keer zal het thema 'brandweer' aan bod komen.

De gouverneur vindt het belangrijk dat de ministers kennis kunnen maken met de lokale besturen. De kabinetschef van de minister van Binnenlands Bestuur was aanwezig op een bijeenkomst met zes burgemeesters, van verschillende partijen en van grote en kleine gemeenten. Minister Sven Gatz heeft hij samengebracht met de lokale culturele organisaties. Hij heeft ook zes burgemeesters samengebracht met de kabinetschef en de secretaris-generaal van de Koning. Het is van belang dat elk niveau in dit land op de hoogte is van de noden van de lokale besturen.

6.1.2. Parkbos

Hij zal dieper ingaan op een aantal mooie projecten. Het project Parkbos, waarbij 1200 hectare stedelijk landschapspark wordt gecreëerd, werd opgestart door zijn voorganger, André Denys. Als gouverneur dient hij te onderhandelen met kasteelenaars en landbouwers. Er zijn al enkele projecten gerealiseerd. In 2015 komen de fietsbruggen aan de beurt. Er is een intensieve samenwerking met de gemeenten en met de Vlaamse overheid. Dat impliceert ook een financiële tussenkomst.

6.1.3. Gentse Kanaalzone

Het project van de Gentse Kanaalzone dateert al van de tijd van gouverneur Herman Balthazar. Men zoekt naar een evenwicht tussen economische ontwikkeling, leefbaarheid en natuur. De actiescomités en de landbouwers werken constructief mee. Er is ook een ontmoeting geweest om de invloed van Oosterweel op de Gentse Kanaalzone te bestuderen.

6.1.4. Landschap van Erembald tot Kravaalbos

Het Landschap van Erembald tot Kravaalbos overschrijdt de grens met de provincie Vlaams-Brabant. Het gaat om een aaneengesloten gebied van 6700 hectare, met de abdij van Affligem als centrale as. Het is de bedoeling om de recreatie daar een kans te geven. Dit dient te gebeuren in samenwerking met de landbouwers. Het is een project van de twee provincies en van de betrokken gemeenten, zonder participatie van de Vlaamse overheid.

6.1.5. Ronde van Oost-Vlaanderen

Tot nog toe heeft de gouverneur 38 gemeenten bezocht, samen met het provinciebestuur, de federale dienst van de gouverneur en het ABB. De vragen worden vooraf doorgegeven zodat de antwoorden kunnen worden voorbereid. Na elk bezoek wordt er een culturele activiteit georganiseerd, gevolgd door een ontmoeting met de bevolking bij een streekdrankje. Gemiddeld zijn daar tweehonderd mensen bij aanwezig. De ambtenaren maken bij dergelijke gelegenheden ook kennis met elkaar en dat leidt tot een snellere afhandeling van dossiers.

Door een hechte samenwerking met ABB kunnen de ontmoetingen efficiënter verlopen. Het ABB betreft namelijk ook andere Vlaamse administraties. Er is ook iemand aanwezig van het Agentschap Wegen en Verkeer. Dat moet de communicatie tussen de lokale besturen en AWV over de meer dan honderd dossiers ten goede komen. Om die reden werd de top van AWV in Gent uitgenodigd. Een voorbeeld van een dossier dat dankzij overleg in een stroomversnelling gekomen is, is dat van domein de Borgwal.

6.1.6. Elektriciteitsschaarste

Bij elektriciteitsschaarste zou de stroom in de haven van Gent ook afgeschakeld worden. De tien Belgische gouverneurs hebben aan de minister van Energie gevraagd om de havens en luchthavens uit het afschakelplan te halen. In deze kwestie hoopt hij een van de komende dagen een positief antwoord te ontvangen.

De gouverneur heeft alle burgemeesters en alle betrokken actoren samengebracht. AWV en de nv Waterwegen en Zeekanaal bleken een totaal verschillende visie te hebben over wat er bij een elektriciteitsschaarste moet gebeuren. De nv Waterwegen en Zeekanaal wilde bij een stroomtekort alle bruggen openzetten,

Wegen en Verkeer wilde ze allemaal sluiten. De visie van brandweer en politie was uiteindelijk doorslaggevend. De bruggen gaan dicht, behalve die in Oudenaarde.

6.1.7. Gevangenissen

Het betreft hier een federale opdracht maar in de gevangenis van Gent zijn er ook 85 Vlaamse ambtenaren tewerkgesteld. Na een jaar van gevangenisbezoeken, samen met onder meer de Regie der Gebouwen, vertegenwoordigers van penitentiaire inrichtingen, burgemeester, brandweer en politie, heeft de gouverneur een rede uitgesproken voor de provincieraad. Daarover heeft hij een boekje gepubliceerd dat binnenkort zal worden toegestuurd aan de parlementsleden. De conclusies zullen aan de minister worden bezorgd.

De gouverneur stelt vast dat er iets schort aan de drugspreventie, zowel binnen als buiten de gevangenis. In de gevangenissen daalt het aantal begeleiders. Zestig percent van de gedetineerden kwam op de een of andere manier met drugs in contact. Vijftien percent van de gevangenen komt in de gevangenis voor de eerste keer met cocaïne in contact. Buiten de gevangenissen is er een tekort aan opvang voor drugsverslaafden. In Gent is de opvang goed, maar in het Waasland of in het Aalsterse zouden de gemeenten hierin meer moeten investeren. Binnenkort mogen de provincies daar immers niet meer in tussenkomen.

6.1.8. Brandweershervorming

De brandweerzones kunnen als voorbeeld dienen voor de totstandkoming van hechtere samenwerkingsverbanden tussen de gemeenten, voor regiovorming. De brandweerzones en de hulpverleningszones komen tot stand door contracten tussen de gemeenten. Eigenlijk richten die gemeenten samen een bedrijf op. De moeilijkste hindernis was het vinden van een evenwichtige verdeelsleutel, maar uiteindelijk is dat in alle zones gelukt zonder dat de gouverneur hoefde tussen te komen. Zelfs de gemeenteraad van Denderleeuw is samengekomen voor de goedkeuring van de brandweerzone. De voorzitter van deze zone, namelijk Guido De Padt, heeft op dat vlak een positieve rol gespeeld.

6.1.9. Politiezones

Er zijn 28 politiezones. Dat is veel te veel. Een arrondissementscommissaris gaat nu, samen met een politiecommissaris, naar elke zone om te onderzoeken hoe de fusies tot stand kunnen komen. Het zou goed zijn moesten die zones gelijklopen met de brandweerzones.

6.1.10. Slim samenwerken

Na de regioscreening heeft de gouverneur samen met ABB een staten-generaal georganiseerd om de lokale gemeenten tot slimmer samenwerken aan te zetten. De samenwerking die daaruit voortgevloeid is, komt bij elk bezoek ter sprake.

6.2. Bemiddelingsopdrachten

De gouverneur is in Ninove moeten tussenkomen naar aanleiding van uitspraken van de burgemeester over alcoholcontroles. In Gavere heeft hij dat gedaan naar aanleiding van uitspraken van de burgemeester over het bewapenen van de bevolking. In Zelzate komt hij af en toe tussen om ervoor te zorgen dat die gemeente niet onbestuurbaar wordt. In Nevele heeft men binnen de brandweerzone een brandladderwagen gekocht, hoewel deze zone er al drie op overschot had. In Denderleeuw was er aan de onbestuurbaarheid niet veel meer te doen.

Het definitieve voorstel over de onbestuurbaarheid is heel snel naar de minister gegaan.

6.3. Integraal waterbeleid

De gouverneur is voorzitter van vijf bekkenbesturen, waarvan twee als covoorzitter samen met de gouverneurs van Antwerpen en West-Vlaanderen. Het integraal waterbeleid is een boeiende, maar moeilijke materie. Er zijn immers veel betrokken partijen. De stroomgebiedsbeheersplannen werden goedgekeurd. Er is een inventaris van de overstromingen. Nu worden de signaalgebieden getoetst. Men heeft hem gevraagd om als vertegenwoordiger van de gouverneurs in de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid te zetelen.

De gouverneur vreest dat men er, met de beperkte middelen die nu beschikbaar zijn, niet zal in slagen om een goede ecologische toestand te realiseren. Van de 499 beoordeelde waterlichamen bevindt 54 percent zich momenteel in een slechte ecologische toestand, dertig percent scoort ontoereikend en zestien matig. Geen enkel waterlichaam beantwoordt aan de Europese doelstellingen. Dit heeft met een gebrek aan middelen te maken.

7. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

7.1. Tussenkoms van de heer Michel Doomst

De heer *Michel Doomst* vindt het positief dat de vijf gouverneurs elk jaar naar het Vlaams Parlement komen om hun activiteitenverslag voor te stellen. Hij wil weten of het vooral kleinere gemeenten zijn die vragen naar een coördinatie van projecten door de gouverneur. Willen de gouverneurs een bondgenoot zijn bij de beweging naar een fusie van gemeenten of bij de realisatie van een meerge-meentenzone? Wordt het instrument van de regioscreening daarbij betrokken?

Gouverneur Berx heeft in het verleden gezegd dat Vlaanderen minder een sparringpartner moet zijn, maar ook mee in de planning moet durven stappen. Vlaanderen moet minder oordelen en meer mee vooruit denken. Is Vlaanderen op dat vlak in de goede richting geëvolueerd? Op welke domeinen is er verbetering mogelijk?

De gouverneur heeft een bemiddelende functie als gemeenten onbestuurbaar geworden zijn. De spreker heeft uit de tussenkoms van de gouverneurs de indruk gekregen dat de huidige procedure voor verbetering vatbaar is. Hij vindt dat deze commissie mee moet zoeken naar andere pistes.

De projecten die in Vlaams-Brabant werden aangekondigd, onder meer de bouw van een nationaal voetbalstadion, vormen een probleem voor de mobiliteit op de Brusselse ring. Zal de coördinerende rol van de gouverneur op dat vlak niet nog sterker moeten worden? Het gaat namelijk om plannen van het federale niveau, op Vlaams grondgebied en in overleg met Brussel.

7.2. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor

De heer *Kurt De Loor* vindt dat de toelichting van de jaarverslagen van de gouverneurs voor de leden van de commissie een grote meerwaarde biedt.

Hij stelt vast dat de dienst van de gouverneur niet in alle provincies uniform is gestructureerd. Sommige gouverneurs hebben opgemerkt dat de medewerkers kwaliteit bieden, maar dat ze onvoldoende in aantal zijn. Is dat een pleidooi voor een meer gestructureerde aanpak? De opdrachten en de activiteiten van de gouverneur zijn immers uitgebreid.

Iedereen beseft dat er doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen nodig zijn. Voor concrete projecten vindt men echter moeilijk een draagvlak. Dat thema kwam aan bod toen de gouverneur Zottegem bezocht in het kader van zijn ronde van de provincie. Is dat ook gebeurd in andere gemeenten en in andere provincies? Sinds de aanpassing van het decreet in 2014 worden deze terreinen voor honderd percent gesubsidieerd, maar dat blijkt weinig effect te hebben. Welke knelpunten ervaren de gemeenten? Wat kunnen de gouverneurs nog meer doen?

Minister Homans schrijft in haar beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid dat de procedures voor het bestuurlijk toezicht zullen worden aangepast. Heeft men hierover de mening van de gouverneurs gevraagd? Bieden de klachtenprocedures rechtsbescherming aan de burgers of is dit een verlengstuk van het spel tussen meerderheid en oppositie?

De gouverneurs hebben gezegd dat hun bemiddelingsrol bij structurele onbestuurbaarheid te laat komt. Zijn ze van plan om dit door te geven aan de minister? Deze zomer zal de procedure van structurele onbestuurbaarheid namelijk worden geëvalueerd.

De heer De Loor hoopt dat er tegen 2019 een aantal fusies van steden en gemeenten kunnen worden gerealiseerd. Welke rol kunnen de gouverneurs spelen bij vrijwillige fusies? Wat denken ze over de biechtstoelprocedure?

7.3. Tussenkoms van de heer Marnic De Meulemeester

De heer *Marnic De Meulemeester* stelt dat de gouverneurs de voorbije jaren veel tijd hebben gestoken in de regioscreening. Dit paste binnen de interne staatshervorming die de bestuurlijke verrommeling in Vlaanderen diende tegen te gaan. Zo hebben zij ingestaan voor de inventarisatie van de samenwerkingsverbanden binnen hun provincie. Een gemiddelde gemeente zetelt namelijk in een vijftigtal samenwerkingsverbanden. De inventaris werd kwalitatief en kritisch geëvalueerd via gesprekken met burgemeesters en mandatarissen. De gouverneurs formuleerden ook aanbevelingen aan de minister over een mogelijke vereenvoudiging en optimalisering. Wat moet er in de toekomst gebeuren met de regioscreening?

Gouverneur Briers maakte melding van zijn contacten met de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid. De relaties tussen de gemeentebesturen en de Vlaamse overheid zijn immers niet altijd optimaal. Hebben deze contacten tot resultaten geleid, bijvoorbeeld in dossiers die lang aanslepen?

Over de structurele onbestuurbaarheid heeft gouverneur Berx gezegd dat artikel 47bis best volledig zou herschreven worden. Heeft zij suggesties voor een betere aanpak?

De gouverneurs spelen een belangrijke rol binnen het integraal waterbeleid. Ze dienen met veel actoren rekening te houden, onder meer met de VMM en de VMW. Wateroverlast moet te allen prijze worden voorkomen. Worden er resultaten bereikt binnen de bekkenbesturen? Hoe verloopt het overleg met de diensten van de Vlaamse overheid?

7.4. Tussenkoms van de heer Bert Maertens

De heer *Bert Maertens* verwijst naar het rapport over de regioscreening dat in 2014 werd gepubliceerd. Minister Homans wil doorgaan met de regiovorming. Het is echter niet gemakkelijk om daarvoor een draagvlak te vinden. De gemeentebesturen geven niet graag bevoegdheden af aan een ander niveau, ook niet als dat zou leiden tot een grotere efficiëntie. De burgemeesters en de schepenen

dienen daarin het voortouw te nemen. Welke rol kunnen de gouverneurs spelen? Wat zijn de kansen en opportuniteiten inzake regiovorming?

De Vlaamse Regering neemt zich voor om het goedkeuringstoezicht af te schaffen en om te evolueren naar een toezicht ex post, na een klacht. Vermoedelijk zal het aantal adviesvragen van lokale besturen daardoor verder toenemen. Zijn de diensten daarop voorbereid? Is dat voldoende bekend bij de gemeenten? Misschien moet men dat breder bekendmaken, tenzij men vreest dat men wegens een gebrek aan capaciteit de vraag niet zal kunnen inwilligen.

Hoe komen de coördinatie en bemiddeling in concrete projecten tot stand? Is dat op vraag van de gemeenten of van entiteiten van de Vlaamse overheid, of neemt de gouverneur ook zelf het initiatief? Moet men niet evolueren naar een bredere communicatie van het aanbod?

7.5. Tussenkoms van mevrouw Ingrid Pira

Mevrouw *Ingrid Pira* wil weten wat de eerste ervaringen zijn met de nieuwe brandweer- en hulpverleningszones die sinds januari 2015 van kracht zijn. Gouverneur Briers wil de politiezones na een fusie laten samenvallen met de hulpverleningszones. Wat denken de andere gouverneurs daarover?

Spelen de gouverneurs ook een bemiddelende rol in de huidige onrust van de boeren?

Hoe staan de gouverneurs tegenover de hervorming van de provincies? Die zal ook een impact hebben op de gouverneurs, al is hun rol wel ruimer dan die van het provinciebestuur.

7.6. Tussenkoms van de heer Marius Meremans

De heer *Marius Meremans* denkt dat de burgemeesters sterker gestimuleerd moeten worden om tot regiovorming te komen. Hij heeft dat ook vastgesteld in de kwestie van de energielening waar een regionale oplossing niet mogelijk bleek.

Bij de toetsing van de signaalgebieden voor water in Oost-Vlaanderen werden er vier gebieden goedgekeurd in het Denderbekken. In de loop van 2015 moet de minister een startbeslissing nemen. Tot dan blijft het voor de gemeenten onduidelijk wat kan en wat niet.

Gouverneur Briers stelt voor dat de politiezones samenvallen met de brandweerzones. Dat betekent dat er nog zes politiezones zouden overblijven, met zes politieraden. Dat is echter niet zo evident. De burgemeesters zullen niet zo graag hun politiebevoegdheden opgeven. Wat zou het belangrijkste voordeel zijn van een dergelijke indeling? Zal dat leiden tot efficiëntiewinsten? Zal dat beter zijn voor de burger? Misschien is het op korte termijn beter haalbaar om te streven naar een politiezone voor een bepaald aantal inwoners.

8. Antwoorden van de gouverneurs

8.1. Antwoorden van gouverneur Lodewijk De Witte

De heer *Lodewijk De Witte* antwoordt op de vraag van de heer Doornst dat kleinere gemeenten niet meer behoefte hebben aan ondersteuning dan grotere. De vraag naar coördinatie door de gouverneur komt zowel van gemeenten als van administraties of van private verenigingen of bedrijven. Soms neemt de

gouverneur zelf het initiatief. In een aantal gevallen is het echter duidelijk dat er bijna geen kans is om een situatie te deblokkeren.

Als er in Vlaams-Brabant een nationaal voetbalstadion wordt gebouwd, en die vraag wordt inderdaad ondersteund door de Vlaamse Regering, dan zou dat bijna een autoloos stadion moeten zijn zoals dat van Real Madrid of Arsenal. Nergens op de Brusselse ring zijn er immers zoveel files als ter hoogte van Wemmel en Jette, daar waar het stadion zal worden gebouwd. In de gesprekken met de initiatiefnemer, namelijk de stad Brussel, heeft de provincie Vlaams-Brabant opgemerkt dat men er zal moeten voor zorgen dat de mensen niet met de auto naar het stadion komen. Dat zal echter niet realiseerbaar zijn. Het mobiliteitsprobleem is dus heel reëel.

In de provincie Oost-Vlaanderen zijn er zes brandweerzones, in Vlaams-Brabant twee. Als men ook twee politiezones zou creëren, spreekt men niet meer over een lokale politie, maar over een regionale politie. Dat past niet binnen het concept van de politiehervorming van 1998. In Oost-Vlaanderen zouden de politiezones misschien nog net lokaal kunnen worden aangestuurd. Als 32 burgemeesters samen een politiezone moeten aansturen, dan is er echter maar één chef, namelijk de politiecommissaris. De politiecommissaris kan proberen om goede afspraken te maken met de twee of drie burgemeesters die de meeste invloed hebben. Als men vasthoudt aan het concept van de lokale politie, dan zijn er enkel beperkte fusies nodig.

De gouverneurs hebben vorig jaar hun rapporten over de regioscreening overgemaakt aan de minister. Daaruit bleek duidelijk wat de gemeenten en de OCMW's wensten. Niet alle gemeenten vroegen om altijd strikt met dezelfde partners te kunnen samenwerken. Het is nu aan de minister om haar beleid te bepalen, in samenspraak met het parlement. De gouverneurs staan wel ter beschikking om desgewenst verder overleg te organiseren.

Bij het bestuurlijk toezicht gaat het soms over een politiek spel en soms over rechtsbescherming. Bij een coalitiewissel dient de uittrekkende coalitie vaak gedurende een tweetal jaren klachten in. Ze kennen de dossiers nog goed en weten goed wat er verkeerd kan gaan. Soms hebben ze het ook wat moeilijk met hun nieuwe situatie als gemeenteraadslid. Het kan echter ook gaan om rechtsbescherming. Een bedrijf kan bijvoorbeeld klagen over de toekenning van een overheidsopdracht. Een individu kan een klacht indienen als de rangschikking van een examen niet gevolgd wordt bij de aanstellingen. Dan gaat het wel degelijk om rechtsbescherming.

Het aantal adviezen stijgt en zal verder stijgen. Een goedkeuringstoezicht is overigens niet noodzakelijk gemakkelijker voor een gemeentebestuur. Als er een goedkeuringstoezicht moet worden gegeven over een begroting of een rekening en er zit een foutje in, dan is het niet altijd mogelijk om dat recht te zetten. In dat geval kan de begroting alleen worden geschorst en moet ze opnieuw worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Ook bij het goedkeuringstoezicht inzake de rechtspositieregeling gaat het niet noodzakelijk om een vereenvoudiging. Vroeger gebeurde het rechtzetten van fouten altijd in overleg met het betrokken gemeentebestuur. Maar bij een goedkeuringstoezicht zal het niet langer mogelijk zijn om artikelen die strijdig zijn met de wetgeving, te verbeteren. Op sommige vlakken zal het goedkeurings-toezicht een vergemakkelijking zijn, op andere vlakken zal het in sommige gevallen een bijkomende ronde van besluitvorming vragen die anders niet nodig zou zijn. Er zijn dus zowel voor- als nadelen.

8.2. Antwoorden van mevrouw Cathy Berx

Op de vraag van de heer Doomst over de fusie verwijst mevrouw *Cathy Berx* naar een nieuw decreet dat ter zake zou worden uitgewerkt. Veel zal dan afhangen van de begeleiding en het proces ter zake. Als de gouverneurs op dat vlak een mandaat krijgen, dan zullen ze die rol zeker opnemen. Dat kan bijvoorbeeld een rol betekenen in een biechtstoelprocedure of iets anders. Een fusiebeweging moet in elk geval gedragen zijn.

De gouverneur ziet bij de Vlaamse overheid inderdaad een cultuuromslag en een grotere bereidheid om vooruit te denken. Er is wel enige terughoudendheid om zich te sterk te engageren. Soms is er wat overtuigingskracht nodig om alle afdelingen rond de tafel te krijgen. Dan komt het erop aan om van meet af aan de finaliteit van het overleg te verduidelijken, bijvoorbeeld dat het de bedoeling is om de knelpunten te detecteren en niet om engagementen uit te spreken.

Een draagvlak vinden voor pleisterplaatsen en doortrekkersterreinen is inderdaad extreem moeilijk. De gouverneur kaart die problematiek altijd aan op de werkbezoeken aan de gemeenten. In elke legislatuur stuurt ze aan elke gemeente een brief met de vraag om een gesprekspartner aan te duiden waarmee de gouverneur contact kan opnemen als een groep rondtrekkers zich aanmeldt in een gemeente en/of zijn woonwagens parkeert op het grondgebied ervan. Ze vraagt ook of er een ruimte beschikbaar is, met de belofte er geen grote ruchtbaarheid aan te geven. Het ontwerp van politiereglement en het ontwerp van retributie die op de webstek van de gouverneur worden aangeboden, zijn handige instrumenten als rondtrekkers neerstrijken in een gemeente. Het is de bedoeling dat deze mensen maximaal een week ter plaatse blijven en dat ze zich aan de afspraken houden. Zij organiseert een beurtrol om ervoor te zorgen dat niet altijd dezelfde gemeenten hiervoor moeten instaan. Indien nodig neemt ze onmiddellijk contact op met de burgemeester en de politie om dat op de best mogelijke manier te begeleiden. Tot nog toe loopt dat behoorlijk, maar het is niet altijd eenvoudig.

De diensten van de gouverneur zijn inderdaad niet uniform gestructureerd. Het komt erop aan creatief om te springen met personeel. Oost-Vlaanderen beschikt nog over drie arrondissementscommissarissen die louter federale taken opnemen. In Antwerpen is er nog slechts één arrondissementscommissaris voor federale taken. De waarnemende arrondissementscommissaris wordt volledig ingezet voor de dienst van de gouverneur. Het is vooral belangrijk om veel te investeren in een goede samenwerking met provinciale, Vlaamse en federale ambtenaren.

Inzake het bestuurlijk toezicht sluit mevrouw Berx zich aan bij gouverneur De Witte. Zij verwijst naar de nota van de gouverneurs over de hervorming van het toezicht die is overgemaakt aan de minister. Nu is het aan de minister om haar beleid vorm te geven.

De klachten zijn inderdaad in sommige gevallen een spel tussen meerderheid en oppositie. Er zijn alerte burgers, bijvoorbeeld als het gaat om inzagerecht, maar er zijn ook beroepsklagers. Soms hebben ze gelijk en soms niet. Soms neemt de gouverneur contact op met de betrokkene om te verduidelijken wat de beslissing concreet betekent.

Het aantal adviesvragen neemt toe. De gouverneurs moeten dat goed opnemen, samen met ABB. De lokale besturen moeten een antwoord op maat krijgen. Men moet niet alleen zeggen waarom iets niet kan, maar ook hoe het wel kan of moet.

Ook inzake de regioscreening en regiovorming sluit ze zich aan bij gouverneur De Witte. Het is inderdaad aan de minister om het beleid verder vorm te geven. Er is intens overleg tussen ABB en de diensten van de gouverneurs over de mogelijke rol van de gouverneurs.

Wat de structurele onbestuurbaarheid betreft, heeft de gouverneur enkele pijnpunten en mogelijke alternatieven aangegeven. In artikel 47bis kan bijvoorbeeld een afkoelingsperiode worden ingeschreven om de bemiddelingsrol meer slagkracht te geven. De gouverneurs treden ook proactief op als gemeenten structureel onbestuurbaar dreigen te worden. Als de minister en het parlement de analyse delen dat er een aantal pijnpunten zijn, dan is het aan hen om een keuze te maken. In de Juristenkrant van enkele weken geleden heeft Ludo Veny een artikel geschreven over de structurele onbestuurbaarheid, met verwijzing naar de Raad van State die een erg stringente interpretatie geeft aan het begrip structurele onbestuurbaarheid, met verwijzing naar de wet van 19 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen. De vraag is dan hoe men dat toepast in een dergelijke politieke context.

Bepaalde vragen van mevrouw Pira, bijvoorbeeld over de hervorming van de brandweerzones, betreffen eigenlijk de federale wetgeving. In dat verband verwijst gouverneur Berx naar haar rede over de brandweershervorming, die gepubliceerd is op haar webstek (www.cathyberx.be). In de marge van die rede heeft ze ook een panelgesprek georganiseerd met een aantal burgemeesters, brandweercommandanten en Jérôme Glorie van de FOD Binnenlandse Zaken.

Ook in de provincie Antwerpen werd, naar aanleiding van de regioscreening, de suggestie geformuleerd om de politiezones congruent te maken met de brandweerzones die zouden kunnen uitgroeien tot veiligheidszones in de brede zin van het woord: politionele veiligheid met inbegrip van GAS, civiele veiligheid (hulpverleningszone en noodplanning). In Antwerpen zet men daarop in met de studie Samenwerken door Associatie en Fusie van politiezones. In een eerste fase werd een lijst van pijnpunten opgemaakt. In een tweede fase probeerde men aan de burgemeesters een instrument te geven om te meten in welke mate de in het vooruitzicht gestelde synergiewinst ook gerealiseerd wordt.

De hervorming van de provincies zal in elk geval leiden tot zware besparingsoperaties. Het Provinciefonds is afgeschaft en er worden nog andere structurele maatregelen genomen. De overdracht van bevoegdheden, patrimonium en personeel dient op een correcte manier te gebeuren. De provincies moeten in staat worden gesteld om hun resterende bevoegdheden uit te oefenen met de middelen waarover ze dan nog beschikken. Het komt vooral aan de gedeputeerden en de VVP toe om daarover uitspraken te doen.

8.3. Antwoorden van gouverneur Carl Decaluwé

De heer *Carl Decaluwé* antwoordt dat zowel grotere als kleinere gemeenten een beroep doen op de coördinatieopdracht van de gouverneur. Vooral de kleinere gemeenten zijn fans van het provinciebestuur omdat ze daar veel ondersteuning ondervinden.

Inzake de fusies en de regioscreening stelt hij voor om te stoppen met studeren en om een politieke beslissing te nemen. Als de minister de gouverneurs vraagt om daarin een rol op te nemen, dan zullen ze dat graag doen. De minister en het parlement moeten het kader aangeven.

De diensten van de gouverneur zijn inderdaad heel divers. Dat heeft ook te maken met het aantal arrondissementscommissarissen dat nog in de provincie aanwezig is. In West-Vlaanderen zijn er twee vte's voor de Vlaamse dienst voor

de gouverneur. Toch kunnen er zich problemen stellen. Zo kan een gouverneur zich volgens de federale wetgeving vaak enkel laten vertegenwoordigen door een arrondissementscommissaris. Hij stelt voor dat dit zou worden: een arrondissementscommissaris of een vertegenwoordiger. Voor de jacht bestaat er een soortgelijk probleem. De arrondissementscommissaris reikt de jachtvergunningen uit. Als er maar één arrondissementscommissaris is en die is ziek, dan kunnen er geen vergunningen worden uitgereikt.

De gouverneurs slagen erin om allerlei problemen op te lossen door een brede communicatie. Maar het gevolg kan zijn dat er meer problemen aan de gouverneurs worden voorgelegd. Daarom moet ook de omkadering navenant zijn.

Gouverneur Decaluwé kent het fenomeen van de beroepsklagers, ook in de provincie West-Vlaanderen. Soms ging het om mensen die niet verkozen waren, maar die toch alle gemeenteraden volgden. Hij heeft die mensen eens uitgenodigd en hen uitgelegd hoeveel tijd en geld de behandeling van een dergelijke klacht kost. Ondertussen zijn er al drie beroepsklagers die geen klachten meer indienen en de andere zijn wat kalmer geworden.

In West-Vlaanderen zijn de ervaringen met de brandweerzones positief. Er zijn veel vergaderingen met de zonecoördinatoren. Voor de West-Vlaamse gemeentebesturen heeft die operatie wel financiële gevolgen gehad.

In West-Vlaanderen zijn er negentien politiezones en dat is te veel. Hij denkt dat politieassociaties kunnen zorgen voor een meer efficiënte werking. Het is belangrijk dat de politie binnen de brandweerzones – en in West-Vlaanderen zijn dat er vier – goed samenwerkt met de brandweer, onder meer op het vlak van informatica en dispatching. In West-Vlaanderen komt er een centrale dispatching voor de brandweer. Toch zal er ook een regionale dispatching moeten blijven bestaan.

West-Vlaanderen is momenteel de enige provincie met een geïntegreerd netwerk voor mobiele en vaste camera's, op een centrale server. Dat betekent dat men uiteindelijk moet evolueren naar een centrale dispatching. Het grote probleem is momenteel dat de brandweerzones dat allemaal zelf moeten kopen. Hij denkt dat het beter is om te leasen. Dan kan men na enkele jaren opnieuw beschikken over het modernste materiaal. In Londen heeft men bijvoorbeeld massaal geïnvesteerd in camera's, maar ondertussen zijn die verouderd en heeft men geen geld om opnieuw te investeren.

De gouverneur denkt dat men ook efficiëntiewinsten kan realiseren door samenwerking over provinciegrenzen of landsgrenzen heen. De criminaliteit stopt namelijk niet aan de grens. Dat is echter alleen mogelijk als de burgemeesters daartoe bereid zijn. Het is de vraag hoever men daarin wil gaan. Men zal hiervoor een kader moeten creëren.

Ook voor het stimuleren van fusies zal men een kader moeten creëren want vrijwilligheid werkt niet. Een biechtstoelprocedures klinkt wel sympathiek maar brengt uiteindelijk niets op.

Wat de toekomst van de provincies betreft, hoort de gouverneur als voorzitter van de bestendige deputatie vaak opmerkingen van gedeputeerden over het lopende overleg met de Vlaamse overheid. Hij stelt vast dat vanaf 1 januari 2017 de sectoren welzijn, cultuur en sport worden hervormd en verevend, overeenkomstig het regeerakkoord. Hij vraagt zich af of de Vlaamse overheid de ondersteunende rol voor kleine, van onderuit gegroeide projecten zal overnemen van de provincies. Daarbij denkt hij bijvoorbeeld aan het provinciale reglement

rond de ondersteuning van kansarme ouders met autistische kinderen. De huidige tussenkomst in de verplaatsingskosten zal niet langer mogelijk zijn. Maar uiteraard beslist de politiek, en de gouverneur is bereid om op dat vlak een ondersteunende rol te spelen als de minister dat vraagt. Van de Vlaamse administratie verwacht hij wel de nodige transparantie en samenwerking.

8.4. Antwoorden van gouverneur Jan Briers

De heer *Jan Briers* antwoordt dat hij zich inderdaad bezighoudt met de recente problemen van de boeren. Hij heeft bijvoorbeeld een groep boeren van de Vlaamse Ardennen ontmoet, in een informatievergadering van de bekkenbesturen. Het gaat over een verschrikkelijke problematiek en de emoties lopen hoog op. De reglementering is ook bijzonder moeilijk.

De gouverneur probeert, met zijn ervaring in de cultuursector, mee te helpen bij het inkantelen van de provinciale Cultuurdienst in de Vlaamse Gemeenschap. Misschien zou het goed zijn om in Oost-Vlaanderen ook een Vlaamse buitendienst Cultuur op te richten. De gedeputeerden hebben op dit ogenblik de neiging om weinig middelen te geven aan cultuur. Ze vrezen namelijk dat ze dat geld kwijt zullen zijn als ze het nog langer besteden aan cultuur. Hij probeert de gedeputeerden duidelijk te maken dat deze werkwijze geen zin heeft want de Vlaamse overheid zal namelijk vergelijken met de toestand van 2013. De deputatie heeft dit uiteindelijk positief opgenomen.

Een probleem met de hulpverleningszones is dat de commandant van de zone een universitair diploma dient te hebben. Het gevolg was dat men in vier van de zes zones geen enkele kandidaat had, of alleen een tweederangskandidaat. Daardoor moet men in die zones nu werken met waarnemende commandanten. Dat is niet goed. Het is beter om te beschikken over een sterke figuur. Hij hoopt dat de Federale Regering dat probleem zal aanpakken.

Het samenbrengen van de gedeconcentreerde diensten levert resultaat op. Dat is zeker het geval in de projecten die hij heeft opgesomd, namelijk Parkbos, Gentse Kanaalzone en het landschap van Erembald tot Kravaalbos. Een ander mooi voorbeeld was het dossier van de historische muur in Vurste. Jarenlang was er hierover onenigheid tussen het Agentschap Onroerend Erfgoed, ANB en de Broeders van Liefde, de eigenaar. Nu loopt het dossier opnieuw. In de overstroomingsgebieden is er voortdurend onenigheid tussen VMM, ANB en VLM. De gouverneur probeert dat zo goed mogelijk te begeleiden. Over het algemeen zijn de resultaten positief.

Hij denkt dat de Vlaamse Regering een verplichting moet opleggen voor de doortrekkersterreinen. Hij stelt voor dat elke hulpverleningszone zorgt voor een doortrekkersterrein. Men kan dat niet verwachten van de gemeenten, ook niet als ze daar niet moeten voor betalen. Alleen in Gent lukt het, omdat het een grote stad is.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Bert MAERTENS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap voor Binnenlands Bestuur
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BBC	beleids- en beheerscyclus
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking
ENA	Economisch Netwerk Albertkanaal
FOD	Federale Overheidsdienst
GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
GRUP	gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
GSVC	Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunningscommissie
IHD	instandhoudingsdoelstelling
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
MOVI	Netwerk voor Managementvaardigheden in de Openbare Vlaamse Instellingen
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
nv	naamloze vennootschap
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Pidpa	Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen
PRUP	provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
START	Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Tewerkstelling in de Luchthavenregio
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VAC	Vlaams administratief centrum
VIP	Vlaams integratieplatform
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VMW	Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (De Watergroep)
vte	voltijdsequivalent
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WODCA	WeekendOngevallen Door Controle Aanpakken